Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Вставай, Україно,
йде битва остання,
Загине кремлівських
владик панування,
Фашизму нового
твердиня стара.
Вставай, Україно,
тобі пощастило
Підняти над світом
Майдану вітрило,
Як Бога знамення,
як голос Дніпра.
Дмитро ПАВЛИЧКО

14 (482)
3 квітня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

В РІДНІМ КРАЮ ПАНУВАТИ НЕ ДАМО НІКОМУ!

Є в українців давня народна приповідка: «Не сунь свого носа до чужого проса». Шкода, що її не знають москалі. Хоч у них є і своє коротке й рішуче: «Не твойо дєло!». Але вони це спонукання аж ніяк не сповідують. Навпаки, їм якраз є справа до кожного сусідського городу й господи як-то молдавської, грузинської, а особливо – української. Головне, зазомбувати телеящиком громадян як Росії, так і сусідніх країн, а то й світового співтовариства надуманими загрозами «русскоязичним», змобілізувати п'яту колону на провокаційні «протестні» мітинґи. І під цим проводом можна окуповувати чужі землі, вимагати референдумів, федералізації в сусідніх країнах, щоб в суспільно-політичній каламуті відкусити шмат території.

І ось з усіх найвищих трибун президент РФ Путін устами міністра МЗС Лаврова та іже з ним безапеляційно вимагає проведення в Україні референдуму щодо федералізації, утвердження другої державної мови, зрозуміло, російської, і взагалі мало не поставити на порядок денний саме існування Української держави. Як це пропонує зробити сумновідомий юрист Жіріновскій, поділивши її між сусідами.

В народі ще кажуть: добрий, близький сусід кращий за далеких родичів. На жаль, Бог послав нам сусіда недоброго. Бо це ж треба, він постійно пхає свого носа в наше просо, себто в наші сімейні, родинні справи. І все вимагає то якою мовою маєш розмовляти, то як поділити нашу господарку, то хто у нас має бути головою сім'ї. І взагалі хоче, щоб Україна була під протекторатом Росії.

Щоправда, нарешті гідну відповідь на це безпардонне зазіхання на наш суверенітет дало МЗС України. «Хай Росія проведе у себе референдум про незалежність автономій», рекомендує воно. «Повчальний та ультимативний тон цих заяв (російських – авт.) свідчить про те, що справжньому аґресору – Росії не потрібно жодного вреґулювання. Під дулами своїх автоматів цей аґресор вимагає одного – повної капітуляції України, її розколу й знищення української державності... Та проведіть референдуми в Росії, дайте більше повноважень національним суб'єктам Федерації, запровадьте інші, окрім російської, державні мови, в тому числі українську», рекомендують Росії наші дипломати.

Але ж ні, москаль бреше, що більшої «свободи і демократії» ніж нині є в Росії ані татари, ані чукчі, ані якути чи ханти і ті ж українці не потребують. Зате в Україні, мовляв, русскоязичним просто рота не дають відкрити. Ґвалт! Рятуйте! Хоч насправді українцям вже давно час бити на сполох. Скажімо, в Україні на одного українця припадає менше одного примірника національної друкованої продукції, решта – російські. А про окупований інформаційний простір говорити поготів. Але про це Москва ні пари з уст. Зате з трибуни ООН представник Росії брехливо побивається статусом російської мови в Україні... Побиваються ті, які нахабно розірвали всі міждержавні договори – Мирний договір 1997 р. домовленості по Чорноморському флоту, Будапештський меморандум. Тому потребуємо підтримки світової спільноти. Як стверджував Махатма Ганді, «для перемоги істини над силою, нам потрібна підтримка всього світу».

А втім, чи не досить уже нам стелитися перед російськомовними. Виглядає так, що українці чимось завинили перед ними. А може, навпаки? Зрештою, як говорить Дмитро Павличко, «українці, великі й звичайні, бізнесмени, академіки й політики, взагалі всі не повинні демонстративно переходити на російську мову, каятися, начебто держава Україна зробила якийсь злочин у ставленні до українських росіян (що нам і нав'язує Росія – авт.)... Російська мова в Україні була і сьогодні є панівною...» І це – неспростовний факт. Але Кремлю цього замало. Він хоче бути господарем у нашому домі.

Та маємо пам'ятати, що за Заповітом Тараса Шевченка, в своїй хаті має панувати своя правда, і сила, і воля. А ще – слова нашого Славня: «В рідним краю панувати не дамо нікому!»

Богдан ВІВЧАР

ІНІЦІАТИВА

БУТИ ГОТОВИМИ ВСЕНАРОДНО

Голова ОО ВУТ «Просвіта», депутат облради Степан Волковецький із групою офіцерів запасу ініціював звернення до голови Івано-Франківської облдержадміністрації, голови Ради оборони області А. Троценка. У ньому, зокрема, йдеться, що ситуація в Україні вищою мірою критична, фактично як передвоєнна.

«Враховуючи, що російський аґресор може застосувати тактику дестабілізації в реґіонах із використанням диверсійних засобів, п'ятої колони у вигляді проросійських козацьких формувань та інших антиукраїнських елементів, вважаємо необхідним **термінове створення Народного ополчення** за територіальним принципом», йдеться в документі.

На думку авторів, таке ополчення могло би складатися з осіб, які виявили таке бажання і які не підлягають мобілізації. Бажано при цьому залучити Спілку офіцерів, афґанців, «Правий сектор», самооборону, Українське козацтво, ТСОУ, ВОВ... Тому важливо терміново розробити Положення про Народне ополчення та проект розпорядження про його створення. Аналогічні структури мали б бути створені у кожному реґіоні держави.

Теодор ДРОВНИЧ

ЗАКЛИК ДО ЧЕСНОСТІ Й ПРАВДИ

Ситуація в Україні висуває особливі вимоги щодо поінформованості наших співвітчизників про політичне сьогодення держави – воно має бути чесним і неупередженим. Стає нагальною потреба очищення інформаційного простору від антиукраїнських настроїв. Про це йдеться у зверненні Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі, яка уповноважує свої громадські колеґії в реґіонах поєднати зусилля з місцевими ЗМІ, власниками медіа-бізнесу заради об'єктивного висвітлення подій у країні та за її межами. Особливу увагу НЕКУ звертає на організацію узгоджених із чинним законодавством заходів громадянського впливу на припинення потоку дезінформації, зокрема, й шляхом розгортання правдивої контрпропаґанди, спрямованої на захист національних інтересів.

Нацкомісія також висловила стурбованість стосовно виявів релігійної нетерпимості й розпалювання національної та релігійної ворожнечі на окупованій російськими військами території Кримської автономії й закликає витримувати духовну рівновагу в умовах інформаційної війни проти Української держави, а ще звернулася до священнослужителів та релігійних діячів із проханням провести найближчим часом у церквах, костелах, молитовних будинках, синагогах, мечетях та інших храмах спільні молебні за мир, злагоду, єдність українського народу, недоторканність кордонів його держави та збереження її конституційного ладу.

ЗВЕРНЕННЯ

НАТО – ҐАРАНТ СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ

Захоплення Російською Федерацією Криму й загроза вторгнення на територію материкової частини України оголили проблему боєздатності української армії та доцільності позаблокового статусу нашої держави. В умовах наростаючої аґресії Російської Федерації, недієвості дипломатичних, політичних та економічних інструментів впливу на окупанта, звертаємося до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України з проханням вжити всіх передбачених українським законодавством та міжнародним правом заходів для невідкладного вступу України в НАТО. Вважаємо, що входження до Північноатлантичного альянсу дозволить Україні ґарантувати суверенітет і територіальну цілісність.

Слава Україні!

Ухвалили на позачерговій 26-ій сесії Івано-Франківської обласної ради 21 березня 2014 року

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Визначить слідча комісія

Верховна Рада створила тимчасову слідчу комісію з розслідування обставин загибелі координатора «Правого сектора» Олександра Музичка. Її очолив позафракційний народний депутат, наш краяни Юрій Дерев'янко. «ПС» вимагає відставки міністра внутрішніх справ Арсена Авакова, котрого вважають винним у загибелі свого побратима. Олександр Турчинов же сказав, що Аваков може бути звільнений з посади керівника МВС, якщо парламентська комісія вирішить, що справді винен у тому, що йому інкримінують активісти «ПС».

Не все давнє застаріле

Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк наполягає на ліквідації обласних державних адміністрацій як «рудиментів минулого». Про це він заявив під час наради з представниками органів місцевого самоврядування – членами Всеукраїнської асоціації міст України, на якій обговорили проект концепції реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади. Замість облдержадміністрацій діятимуть місцеві виконавчі комітети в реґіонах, створені після внесення змін до Конституції і відповідного законодавства України. Пропозицію прем'єра підтримали всі.

Претендентів аж забагато

Одними з перших документи для реєстрації кандидатами у Президенти на дострокові вибори Глави держави подало до ЦВК відразу троє претендентів – відомі політики Сергій Тігіпко та Михайло Добкін, а також бізнесмен і керівник Всеукраїнського єврейського конґресу Вадим Рабинович. Останній заявив журналістам, що цим кроком хоче передусім зруйнувати міф про антисемітську Україну, який тиражують у світі. Нагадаємо, що про свої наміри балотуватися в ґаранти ще заявили Олег Ляшко, Петро Порошенко, Анатолій Гриценко, Юлія Тимошенко, Олег Тягнибок, Дмитро Ярош. Уповноважили «в похід» на президентські вибори й Петра Симоненка... Словом, претендентів – хоч греблю гати.

Прикарпатці на Майдані

За час революції Штаб національного спротиву організовано відправив до Києва 10 253 прикарпатців, і на це було витрачено 1 817 852 грн.

До цих витрат належить і вартість квитків на поїзд, які штаб відшкодовував людям, а також витрати на бензин, бо дехто пропонував свій транспорт.

«Найменший автобус, який їхав, – на 47 місць, найбільший – на 74.

На Майдан було перевезено десять тисяч прикарпатців, – поінформував відповідальний за мобілізацію людей на Київ Руслан Пронь.

ПАМ'ЯТЬ

СПОМ'ЯНУЛИ НЕБЕСНУ СОТНЮ

Минулої суботи на Прикарпатті, як і в усій Україні, відслужили заупокійні богослужіння й відбулися інші поминальні заходи за лицарями Небесної сотні, які полягли за волю України.

Жалобна хода в Івано-Франківську пройшла від адмінбудівлі вулицями Івана Франка, Незалежності, Степана Бандери. Йшли в супроводі оркестру музучилища під орудою його директора Петра Гундера. В меморіальному сквері біля могили Романа Гурика пройшло віче-реквієм. Священики відправили панахиду за упокій душ полеглих героїв Небесної сотні. Супроводили панахиду учасники хору «Благовіст» духовної семінарії співом лемківської пісні «Пливе кача по Тисині». Іншу жалобну пісню – «Спіть, хлопці, спіть...» виконав квартет обласної філармонії. На вічу-реквіємі виступали учасники подій на Майдані, молодь міста й громадські активісти.

А в неділю в обласній філармонії відбувся благодійний концерт-реквієм за героями Небесної сотні з участю колективів «Quattro Corde», «Harmonia Nobile», симфонічного оркестру, тріо бандуристок «Пекторалі», дуету «Діалоги», солістів-вокалістів. Колектив філармонії і глядачі того вечора зібрали понад сім тисяч гривень, котрі спрямують на лікування постраждалих на Майдані.

У вівторок в архікатедральному соборі Святого Воскресіння священство відправило заупокійну Літургію та панахиду за героєм Майдану Романом Гуриком.

На вшанування пам'яті героїв Небесної сотні активісти ГО «Студентська Свобода» і депутати міської ради посадили клени і дуби в парку по вулиці Молодіжній.

Н. К.

ФАКТ

ОЛЕКСАНДР СИЧ: СПОЧАТКУ БУЛА ВІЙНА... ІНФОРМАЦІЙНА

Інформаційна політика України в царині національної безпеки, що її стара влада зруйнувала майже дощенту, зараз потребує невідкладного перегляду. Про це заявив віце-прем'єр-міністр України, свободівець Олександр Сич, представляючи колективу Державного комітету телебачення і радіомовлення України його нового керівника Олега Наливайка.

За словами віце-прем'єр-міністра, військова аґресія Росії проти нашої держави з самого початку проходила за класичним сценарієм: спершу Кремль провів доволі успішну інформаційну обробку власного суспільства для забезпечення широкої громадської підтримки війни у Криму, – тепер же україноненависницький продукт адресується громадянам нашої держави, особливо жителям півдня і сходу України. «Не варто нарікати, що частина українців усе ще вірить деструктивній і неправдивій інформації. Треба визнати, що ці люди не мають інформаційного «контрпродукту», який треба готувати невідкладно, аби розвінчувати ті міфи, які наразі буквально торпедують українське суспільство», – зауважив Олександр Сич.

Націоналіст наголосив, що держава має більше покладатися на фахівців, які у своїй професійній діяльності керуються свободою слова, високими стандартами журналістики й вимогами національної безпеки.

«Потрібно думати, як упорядкувати інформаційну політику, аби вона ґарантувала національну безпеку. Наразі складається враження, що деякі мас-медіа більше орієнтовані на прибуток, аніж на підтримку державницьких починань. Ми маємо розуміти, що від сили й порядку в державі залежить доля кожного її громадянина. Відповідно, кожен із нас зацікавлений у тому, аби в центрі нашої інформаційної політики опинялися одвічні суспільні цінності: людина, сім'я та держава», – наголосив Олександр Сич.

ТАК ДУМАЮ

ЩЕ РАЗ ПРО ЦІНИ НА ГАЗ ДЛЯ ПОБУТОВИХ ПРОБЛЕМ ТА НА ЦЕНТРАЛІЗОВАНЕ ТЕПЛО (АБО ЩО ЗМІНИЛОСЯ)?

ЗАБАГАТО І ЗАРАНО

Прочитав про рішення нашого найдемократичнішого Уряду про підвищення ціни на споживання газу для опалення приміщень. Все те саме, що пропонували реґіонали. Ті бодай про людське око – впиралися.

Отже, як не раз уже писалося, нашого українського газу для побутових потреб вистачає. До чого тут російський газ? Хай його купують олігархи для своїх підприємств.

З чого потрібно починати? Робити все прозоро. Опублікувати собівартість українського газу та ціну продажу. Стане ясно, чи досить заробляємо на своєму газі. І, якщо не дай Боже, не вистачає якогось 1 млрд. куб. метрів, то його потрібно додати до українського й визначити ціну газу для населення. А не брати весь імпортований газ і продавати населенню, а свій експортувати і заробляти мільярди в кишеню.

А чому б не доплатити за нестачу 1 млрд. куб. метрів газу з оплати за транзит газу? Знову вирішення проблем за рахунок «маленького» українця. Чому не починаєте з «великого»? З повернення вкрадених мільярдів із офшорів? Боїтеся зачепити наближених до вас олігархів? А всі олігархи вже позбавлені пільг зі сплати податків і розмитнення товарів, які вони завозять в Україну?

Тепер щодо підвищення ціни на централізоване опалення. Найперше організуйте облік тепла, яке подається в квартири. В сусідній Польщі на кожній батареї – лічильник і вентиль, яким споживач реґулює подачу тепла в кімнату. Реґулює, як йому потрібно і як дозволяє кишеня. Купуєм ліцензію на виготовлення лічильників обліку тепла й випускаємо їх на заводі «Промприлад» в Івано-Франківську. Маємо відрахування з зарплати і прибуток з продажу лічильників. І, ґарантую, через рік зменшаться витрати газу на тепло вдвічі! А тепер – скільки написали працівники теплокомуненерґо, стільки плати. Чому таке діється? Бо всі від працівників теплокомуненерґо до Уряду мають з цього вигоду.

Крім того, обладнання (водогрійні котли) давно застаріли, витрати газу – як у паровозі, а втрати при транспортуванні тепла – не менше 40 відсотків. Зрештою, як споживач я маю вибирати, що мені вигідно: індивідуальне опалення, електричне чи централізоване. Що значить заборонити постановою Уряду монтувати індивідуальне? В цій ситуації я особисто перейшов би на електричне опалення – з нічним тарифом. Подвійний виграш: електричні станції не втрачають на зупинці блоків і споживач економить на дорогому газі. Але знову не дозволяють. Пане Яценюк, скільки часу ще триватиме комуністичний підхід до економічних проблем?

Думайте про маленьких українців, а не про добро олігархів? Навіть американська газета «FP» щодо ціни на газ стверджує: забагато і зарано. Згоден.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ВІДГОМІН

РАНА ЯТРИТЬ ВІД ТІЄЇ ВІЙНИ

Громада с. Братківці Тисменицького району вшанувала пам'ять 24 молодих братківчан, яких розстріляли німецькі загарбники 70 років тому – 20 березня 1944 року.

Відступаючи, німці з усе більшою жорстокістю залишали свій кривавий слід на українській землі. Починаючи з осені 1943-го в Братківцях майже постійно перебували озброєні молоді партизани-підпільники, які відбували військовий вишкіл. Для них збирали одяг та харчі. Про це знали староста Чернііївської волості Павло Шпільчак та заступник волосного старости Іван Качур, але не інформували німецьку комендатуру.

Саме в цей час ситуацію в селах Станіславського повіту контролювали ОУН–УПА. На початку 1944 р. через Братківці пролягала повстанська дорога постачання харчів із Галицького, Тлумацького і Тисменицького районів у гори. В березні на території села українські націоналісти застрелили німецького офіцера. З'ясуванням зайнялося ґестапо, а з ним не забарилось і покарання.

Акція помсти відбулася в понеділок 20 березня 1944 р. З самого ранку відділ ґестапівців разом із відділами власівської армії та мадярським підрозділом оточили село. Жителів села – старих і дітей, чоловіків і жінок – нагально (навіть не давали добре одягтися) зганяли на площу біля читальні. Акцією помсти керував комендант ґестапо Брандт. Ґестапо планувало знищити всіх жителів села. Вже частину людей гнали в ліс на розстріл. У цей час в село під'їхали окружний староста доктор Альбрехт, волосний староста Павло Шпільчак, інженер господарник Іван Остап'як. Почали заступатися за селян. Зокрема, доктор Альбрехт говорив, що братківчани – слухняні люди, і комендант ґестапо погодився «пом'якшити» присуд для жителів села. Обмежився «десяткуванням» молоді віком від 17 до 20 років. Після допиту комендант визнав 27 хлопців причетними до українського підпілля і те, що їхні дії пов'язані з антинімецьким рухом. Усіх їх вивели на площу, вишикували в ряд, примусили роздягтися, пов'язали руки назад дротом. Чотирьох хлопців підводили до жердини, ставили на коліна. За наказом німецького офіцера мадяри стріляли з двох танків скорострілами, а німець ходив і добивав ще живих. Таким способом постріляли всіх. Приречені молилися, а деякі вигукували: «Слава Україні!».

Після закінчення екзекуції тіла вбитих завантажили на машину й вивезли в невідомому напрямку. Місце їхнього поховання досі не відоме. Екзекуція могла закінчитися ще трагічніше для братківчан, якби німці виявили українських повстанців у стодолі самого начальника управи Петра Івасюка, у млині Івана Качура, на хуторі у Дмитра Тимчука і в інших ґаздів села. Та Бог милував братківчан, що не сталося тоді ще більшої трагедії.

Із понад 200 заарештованих чоловіків сформували колону і під конвоєм пішки погнали до Станіслава. Німого Василя Варишка, що пробував утекти з колони, застрелили з танка. Пізніше арештованих поїздом вивезли до Німеччини на рабську працю. Більшість із них так і не повернулася в рідне село. Свій земний шлях вони закінчили в різних країнах світу – Англії, Німеччині, Голландії, Канаді, США, Арґентині, Бразилії, Австралії, Новій Зеландії.

На честь загиблих на місці їхнього розстрілу в Братківцях встановлено пам'ятний знак «Слава мужнім героям!». На пам'ятній дошці викарбувані їхні імена: В. П. Андрусяк, В. М. Андрусяк, В. І. Белей, Д. В. Бойчук, П. М. Бойчук, В. Ю. Варишко, Л. О. Варишко, В. Д. Гречанюк, І. М. Данилишин, П. М. Данилюк, В. Г. Духович, Невідомий, П. В. Ільків, П. П. Ільків, І. С. Качур, О. М. Комінчук, Ф. І. Кричук, О. М. Олексюк, П. О. Олексюк, М. П. Процюк, І. Д. Римик, В. Ф. Ткачук, В. В. Федорів, П. І. Яковишин.

З часу братковецької трагедії минуло 70 років, але ще сьогодні живі очевидці тих страшних подій, що сколихнули всю округу. Вічна пам'ять полеглим!

Ярослав ГАП'ЯК, *с. Братківці Тисменицького району*

ПРОВІДНИКИ

СИМВОЛ НАЦІЇ

Розгулявся буйний вітер по долині,
Темні хмари розповзають
в небесах,
Тяжко жити у неволі на Вкраїні,
Тяжко людям переносить
біль і страх.

Так пише у своїй поемі «Степан Бандера», яку нещодавно видав відомий на Покутті й на Прикарпатті композитор-пісняр, поет і просвітянин Петро Корж.

Він відважився описати героїчний шлях визвольної боротьби у віршованій формі. Поет уперше зробив спробу подати образ Степана Бандери як Героя України, націоналіста в різні роки його буремного життя. Ідеолог українського національного руху ще змалку задумував, де ж поділась України «слави сила». Тож він поставив собі за мету для щастя народу мурувати гостинець. Цим він жив ціле життя.

Гартували характер революціонера, політика стрілецька слава, «Пласт», «Сокіл», Листопадовий чин і праця в ОУН. До нього прислухалися і в Празі, і в Берліні. Він бажав «правди і свободи... для поколінь». Народилась ОУН–УПА, точилась боротьба проти фашистів і більшовиків-окупантів. У післявоєнні роки розпочалась нова хвиля повстанського спротиву. Тому каґебисти хотіли знищити Провідника нації. Так і сталося. 15 жовтня, коли хмурі хмари в чистім полі сонце заховали.

Така опоетизована розповідь Петра Коржа про Степана Бандеру має пізнавальне, просвітницьке значення для всіх, хто ще не знає його життя і діяльності і тих, хто очорнює, як їм здається, його іменем патріотів, які піднялись на захист України, на захист своєї честі й гідності.

Кажуть, герої не вмирають. Вони тільки відходять у вічність, залишаючи після себе глибинний пласт великих діянь.

Тож Бандеру прославляймо
віршами, піснями,
Вже на небі сонце сходить,
вже не за горами...
Нехай мирно мурується
Всеукраїнська держава!
Слава Степану Бандері!
Україні слава!

Михайлина БОДНАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Медики – на потреби армії

Для підтримки Збройних сил обласна клінічна лікарня передала із заробітної плати своїх працівників 90 344 грн. та ще 11 620 грн. зібраних готівкою.

Також свій одноденний заробіток на потреби армії переказали прикарпатські правоохоронці, працівники міґраційної служби, пенітенціарної системи, а працівники Держсанепідемслужби, як і обласної «Просвіти», – 10 відсотків від зарплати.

Буде нова міліція

Розпочала роботу громадська рада з реформування МВС, очолити яку запропонували відомому правозахисникові Євгену Захарову. Допомогу у формування концепту нового міліцейського відомства Україні запропонували Євросоюз, США, Грузія, Польща, Німеччина, Великобританія. Водночас відбувається процес кадрового підбору на керівні пости в міліції за посередництва люстраційного комітету в складі Єгора Соболева, Юрія Бутусова, Євгена Захарова. У МВС звертаються до небайдужих громадян із проханням взяти участь в обговоренні їхніх кандидатур. Пропозиції просять надсилати на електронну адресу: **vkto1991@ukr.net.** Цілковито оновити МВС та його управління в реґіонах планують усього за півроку.

Удосконалення Основного Закону

Нашого краянина, народного депутата України Юрія Дерев'янка обрали до складу Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України. Комісію очолює народний депутат Руслан Князевич («Батьківщина»). Загалом до її складу увійшли 15 нардепів із різних фракцій.

Згідно з постановою комісія повинна підготувати і подати до 15 квітня на розгляд парламенту проект закону про внесення змін до Конституції України.

Не до фестивалів

Депутати Івано-Франківської обласної ради на сесії вирішили спрямувати всі кошти, без яких може обійтися область, на мобілізаційні заходи. І зокрема – передбачувані на фестивалі. Голова облради Василь Скрипничук наголосив, що наразі недоречно проводити на Прикарпатті фестивалі, тому кошти на їхню організацію теж підуть у фонд Ради оборони області. За його словами, обласна рада вже передала 600 тисяч гривень на мобілізаційні заходи, і якщо буде потрібно, то збере ще.

НАЦІОНАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ

ЗМІНИ ГРЯДУТЬ

Історика, засновника Центру досліджень визвольного руху Володимира В'ятровича призначили на посаду директора Українського інституту національної пам'яті, а експерта з доступу до архівів ЦДВР Ігоря Кулика – директором Архіву Служби безпеки України. Серед перших планів – реформа УІНП, спрощення доступу до документів радянських спецслужб, створення архіву національної пам'яті.

Володимир В'ятрович є кандидатом історичних наук, керівником наукового центру в НУ «Києво-Могилянська академія». У 2008–2010 роках, тодішній директор архіву СБУ, розсекретив архіви КҐБ. Опісля рік працював дослідником в Українському науковому інституті Гарвардського університету (США).

На посаді керівника УІНП В'ятрович ставить собі за завдання створення архіву національної пам'яті, який дасть можливість вивести з-під відання сучасних спецслужб та правоохоронних органів (йдеться про СБУ, МВС, СЗР) архіви карально-репресивної системи Радянського Союзу. «"Цивільність" таких документів забезпечить сталу політику відкритого доступу до них. Це важливо, адже вони показують справжню ситуацію в роки панування тоталітарного режиму, особливості його функціонування та, врешті-решт, знання – це запобіжник від повторення злочинів тоталітаризму сьогодні», – говорить В'ятрович.

Ігор Кулик є експертом із доступу до архівів Центру досліджень визвольного руху, а перед тим у 2009–2010 роках працював на посаді начальника відділу звернень громадян, коли Архів СБУ очолював Володимир В'ятрович.

На посаді керівника Архіву СБУ Ігор Кулик працюватиме не лише над збереженням Національного архівного фонду, але й контролюватиме виконання архівного законодавства. «Навіть наявне законодавство дає можливість отримати доступ до архівних документів, однак у попередні роки системно створювалися штучні перепони дослідникам та науковцям», – зазначив Ігор Кулик.

Як розповів Ігор Кулик, він входить до складу групи експертів, зібраної Центром досліджень визвольного руху, яка активно розробляє нові нормативно-правові акти, які суттєво полегшать доступ науковцям та дослідникам, жертвам репресій та їхнім родинам до документів радянських спецслужб.

За повідомленням ЦДВР

НАРОДНА СПРАВА

ЛЕПТА КОЖНОГО ЦІННА

Штаб національного спротиву (ШНС) в Івано-Франківську днями відзвітував про кошти, які надходили та використовувались за чотири місяці Майдану. За словами голови ШНС Василя Поповича, з 2 грудня 2013 року по 24 березня 2014-го зі скриньки, що була розташована спочатку на Вічевому майдані, а згодом – у приміщенні облдержадміністрації, зібрали 3 мільйони 505 тисяч гривень. Із цих коштів найбільшу суму витратили на перевезення людей і вантажів до Києва, а також на пальне для Автомайдану – майже 2 млн. гривень. На допомогу київському Євромайдану спрямували 250 тис. гривень.

Значними були витрати на закупівлю засобів безпеки (бронежилети, щити, шоломи та інше), на господарські потреби (будматеріали, інструменти, поліграфію, канцелярію), матеріальну допомогу пораненим і хворим, допомогу сім'ям загиблих. Близько 140 тис. гривень витратили на забезпечення технічного супроводу заходів (звук, екран тощо), 88 тис. гривень – на організацію харчування, 37 тис. – на медичну допомогу. Ще 34 тис. витратили на засоби зв'язку, 45 тис. – на допомогу військовим частинам, 10 тис. – на юридичну допомогу активістам.

У списку жертводавців – 415 позицій. Відтак кожен із них отримав розписку про кошти. Наразі Штаб нацспротиву не використав близько 400 тис. гривень, які планує передати у благодійний фонд на потреби потерпілих. На цей момент на Прикарпатті нараховується 40 важкопоранених майданівців.

Також Василь Попович повідомив, що Штаб припиняє збір коштів і свою діяльність на Прикарпатті.

Хто б скільки не пожертвував – лепта кожного цінна. І той, хто давав 5–10 гривень, і хто у стократ більше – вартий пошанівку. Але зазначимо, що найактивніше кошти збирали в Тисменицькому, Галицькому, Тлумацькому та Коломийському районах. Варто відзначити село Чорнолізці, де люди завдяки зусиллям громади і церкви зібрали більше 32,5 тис. гривень. Серед підприємств найбільшу суму переказав колектив ПАТ «Прикарпаттяобленерґо». Значна допомога надходила і з-за кордону: кошти передавали жертводавці з США, Канади, Італії, Іспанії, Португалії, Греції та Росії. Саме завдяки такій солідарності та єдності Майдан вистояв і переміг.

Подаємо **перелік благодійників, які переказали понад 10 тис. гривень:**

«Прикарпаттяобленерґо» – 69 тис. грн.;

Іван Васильович з м. Рочестер (США), уродженець Коломиї, – 5 тис. доларів;

громада УГКЦ села Черніїв Тисменицького р-ну – 27 905 грн.;

громада села Дубівці Галицького р-ну – 24 402 грн.;

громада села Парище Надвірнянського р-ну – 22 635 грн.;

громада УПЦ КП села Чорнолізці Тисменицького району — 22 500 грн.;

громада УГКЦ села Сілець Тисменицького р-ну — 22 023 грн.;

громада села Драгомирчани Тисменицького р-ну – 21 590 грн.;

громада села Липівка Тисменицького р-ну – 21 330 грн.;

громада села Братківці Тисменицького р-ну – 21 тис. грн.;

стоматологи Івано-Франківська – 20 520 грн.;

колективи ГУ Міністерства доходів та зборів та ДПІ Івано-Франківська – 20 130 грн.;

колектив «Промприладу» – 18 420 грн.;

колектив ПАТ «Івано-Франківськгаз» – 17 910 грн.;

українська громада з Нью-Джерсі (вихідці з села Дзвиняч Богородчанського р-ну) – 2100 доларів;

громада села Нижнів Тлумацького р-ну – 16 105 грн.;

ТзОВ «Іва-Фарм» – 15 тис. грн.;

українська громада з Італії (передав Роман Крутий) – 1 240 євро;

колектив ІФНТУНГ – 14 901 грн.;

колектив «Івано-Франківськтеплокомуненерґо» – 14 430 грн.;

громада села Волосів Надвірнянського р-ну –13 670 грн.;

українська громада міста Аоста (Італія) – 1120 євро;

ТОВ «Промтехдіагностика» – 13 275 грн.;

громада села Маріямпіль Галицького р-ну – 12 345 грн.;

колектив Косівської ЦРЛ – 11 940 грн.;

громада села Гостів Тлумацького р-ну – 11 600 грн.;

депутати Вовчинецької сільської ради – 11 400 грн.;

колектив обласного наркологічного диспансера – 11 340 грн.;

колектив НТЦ «ПТД» – 11 290 грн.;

громада села Ворона Коломийського р-ну – 11 200 грн.;

Назар Нечесний (США) – 10 000 грн.;

Сергій Саїв – 10 000 грн.;

Судин О. С. – 820 євро;

громада села Чорнолізці Тисменицького р-ну – 10 000 грн.;

громада села Стриганці Тисменицького р-ну – 10 000 грн.;

колектив локомотиворемонтного заводу (Івано-Франківськ) – 10 000 грн.;

релігійна громада УГКЦ Святого Воскресіння (катедра) – 10 000 грн.

РЕЗОНАНС

ПРАВИЛА СУСПІЛЬНОГО БУТТЯ

З цікавістю прочитав у нашій газеті (№ 10 від 6 березня) статтю авторки Влади Гаджук. Там знайшов варті уваги кожного освітянина думки: 1) Хто і з якими здібностями повинен очолювати навчальні заклади, а я б додав і відділи освіти, ліквідувавши т. зв. управління; 2) Чесність і методика проведення учнівських олімпіад. Я як вчитель з 53-річним стажем на різних посадах (вчитель, завуч, інспектор шкіл, методист, ст. викладач) у навчальних закладах різного профілю давно писав, що олімпіади варто проводити для охочих і вони повинні бути приємними, а не тривожними для учнів, бути місцем, де вони здобудуть нові знання, нові вміння, відчують певний поступ уперед. І в жодному разі – місцем дя залагоджування справ певних людей – таке повинно каратися.

Кожен розуміє, що державу можна руйнувати не тільки танками і літаками, але й хабарництвом, пиятикою, брехнею, приниженням гідності як дорослих, так і дітей, несправедливістю, цинізмом і наявністю холуїв, двієчників.

Якщо ми хочемо будувати державу чесних, щирих людських відносин, то всюди має бути мінімальний керівний склад і ніхто не має права займатися словоблудством. Всюди мають бути справедливі стосунки, а виховання – побудоване на загальнолюдських, християнських цінностях, зі щирою любов'ю і пошаною до рідного: людей, землі, неба.

Цій справі може й повинна прислужитися і «Просвіта». Я – просвітянин у третьому поколінні щонайменше. Знаю чимало з розповідей. І на першому плані у «Просвіті» була бібліотека з великою кількістю дешевих, але повчальних за змістом книжечок. А в статтях часописів були конкретні поради для працівників різних галузей, господарства у т. ч. медицини, навчання і виховання дітей. При бібліотеках формувався колектив ентузіастів-просвітян, які здобуті знання несли до людей. Більшовицька практика читання демагогічних лекцій повинна відійти, а на першому місці повинна йти щира розмова з вартісних питань.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
просвітянин

ЧАС ШЕВЧЕНКА

ДО КОЖНОГО СЕРЦЯ

Щороку в березні до обласної бібліотеки для юнацтва та її молодих користувачів приходить традиційне довгоочікуване свято – Всеукраїнський тиждень юнацької книги. Цьогорічний тиждень «Шанує Шевченка велика родина» присвячений 200-річчю Тараса Шевченка.

Тобі, уславлений співець,
Тобі сплітаєм цей вінок
Із перших квітів весняних
Своїх бажань, своїх думок.

Нині наше серце, чутлива душа, розбуджена думка, зосереджена свідомість – по-особливому осяяні іменем Тараса Шевченка, оскільки відзначаємо 200-річчя Пророка української долі, генія нашого слова.

Обласна бібліотека для юнацтва та літературний музей Прикарпаття провели літературно-мистецькі Шевченківські читання «Велич поета – до кожного серця».

Презентовано бібліотечну виставку-присвяту «У кожній думці Кобзаря живе могутня Україна». Завідувачка інформаційно-бібліографічного відділу ОБЮ Оксана Шинкаренко ознайомила з літературною та малярською спадщиною поета й художника Т. Г. Шевченка.

Директор літературного музею Прикарпаття Володимир Смірнов представив виставку «В своїй хаті своя правда», присвячену 200-річчю Тараса Шевченка. На ювілейній виставці представлені для огляду експонати, що складають частину фондових колекцій літературного музею, які подаровані громадянами міста й області, та рідкісні видання творів Шевченка, що вийшли друком у США, Канаді та Арґентині й надіслані для літературного музею з Американського континенту.

З метою розкриття поетичної творчості Кобзаря, учасники літературного гуртка художнього читання «Істина» під керівництвом Людмили Батюженко з Центру дитячої та юнацької творчості читали поетичні твори Шевченка.

Творчість Тараса Шевченка, його життя завжди цікавили письменників і поетів усіх часів. Письменники, наші краяни, Є. Баран, Я. Ткачівський, С. Процюк та багато інших, які були учасниками літературно-мистецьких читань, відзначили важливість слова Шевченка, його любов до Батьківщини, прагнення свободи, любові до свого народу і вшанування його пам'яті на Прикарпатті. Тарасові Шевченку присвячено багато літературних розвідок, романів, повістей, поезій. Зокрема, відомий поет Ярослав Дорошенко у своїй поезії «Осіянна круча» писав:

Ідем до тебе в творчій силі,
Розкована лунає річ...
А ти зі схилу на могилі
Глядиш за обрії сторіч.
Твоїх пісень клекочуть струни,
Б'є духу вічне джерело...
І сяє, схилене в задумі
Твоє несхилене чоло.

Візьмімо славетне ім'я Кобзаря в своє серце, в думки і свідомість, візьмімо животворний вогонь його любові до України, який, як писала Леся Українка, «І смерть не погасила», візьмімо той вулкан духу, вибух почуттів, жагучість поклику, що несуть в собі його твори.

Н. К.

ЗУСТРІЧІ

ДЛЯ МАЛЕЧІ

У Коломийському дитячому навчальному закладі «Дударик» з ініціативи нашої бібліотеки відбулася зустріч з літераторами, які пишуть для юних читачів.

Приурочену Міжнародному дню рідної мови зустріч відкрила завідувачка бібліотеки, член Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Віра Тороватова. Вона познайомила дітей з авторами книжок «Світлофор і мухомор», «Чубата вощина» журналістом Василем Рябим та «Подорож листочка» – Михайлом Слободяном, який працює викладачем філософських дисциплін вищого ПТУ № 14.

Усім сподобався вірш Василя Рябого «Ромашкодім»:

На будиночку мурашки
Дружно виросли ромашки.
Був собі мурашкодім.
Став собі ромашкодім.
І мурашка змурашіла,
Звісно ж, поромашковіла.

Припав до душі і вірш Михайла Слободяна, де такі рядки:

Заблукав листочок в полі,
Відірвавшись від тополі.
І не вернеться назад,
Бо надворі листопад.

Діти уважно слухали гостей. Вони вивчили й декламували їхні твори. Важливо, що юні шанувальники поетичного слова щиро спілкувались із поетами, демонстрували свій інтелект, здобутий завдяки батькам і працівникам навчального закладу, який очолює Людмила Мільохіна. Методист Галина Верещук подякувала поетам і зауважила, що такі заходи приносять справжню користь у вихованні нового покоління.

Ганна МІКЛОВДА,
працівниця Коломийської міської бібліотеки № 3 для дітей, просвітянка

ГОЛОС КРІЗЬ СТОЛІТТЯ...

Я не один іду до нього –
Ідуть до нього тисячі.
Неначе грішники до Бога
Свої печалі несучи.
І доки в римах Заповіту
Вогонь поезії не згас,
Той рух до сонця не спинити,
Бо зветься сонце те – Тарас!

Юрій Рибчинський

Вже понад півтора століття світить українській нації, випромінює життєдайну енергію добра й любові надпотужний маяк на ймення Тарас Шевченко. Ідуть на його світло дорослі й діти, ідуть, щоби звірити з ним свої думки і вчинки. Ідуть вдячні нащадки до пам'ятників і символічних могил, щоб покласти квіти, прочитати невмирущі поезії, виконати пісні. Ідуть усі, а освітянам – то й сам Бог велів.

На відзначення 200-річчя Тараса Шевченка в приміщенні ЦДЮТ Снятина відбулася конференція «А всім нам вкупі на землі єдиномисліє подай і братолюбіє пошли». В залі були присутні вчителі суспільно-гуманітарного циклу та учні шкіл району.

Неможливо уявити Україну без верби, калини та Шевченкового слова. Зі сцени звучали доповіді Мирослава Попадюка, голови Снятинського об'єднання «Просвіта», Оксани Волощук, методиста РМК, Марії Терлецької, вчителя української мови та літератури Джурівської ЗОШ І–ІІІ ст., Михайла Кишкана, методиста РМК, Руслани Тимофійчук, вчителя світової літератури Джурівської ЗОШ І–ІІІ ст. та учнів Снятинської ЗОШ І–ІІІ ст. імені Василя Стефаника.

Промовці акцентували увагу на величі нашого Кобзаря, наголосивши на актуальності пророчих слів Тараса Шевченка, розглянули постать провідника української нації у історичному ракурсі, проаналізували твори письменника крізь призму світової літератури, презентували пам'ятники Тарасові Шевченку в світі. Артисти-аматори Олешківської ЗОШ І–ІІ ст. під керівництвом Іванни Олексюк, вчителя світової літератури, майстерно інсценізували уривок із життя Пророка «Доле моя, де ти?», де поєднали минуле з сучасними подіями в Україні. Завдяки неперевершеній грі вчителів присутні змогли відчути тривогу Шевченка за долю України. Кінцівка виступу зворушила віршем Марійки Палійчук-Стрипчук, присвяченому Небесній сотні. Родзинкою конференції став виступ учнів Снятинської ЗОШ І–ІІІ ст. № 2 під керівництвом вчителя початкових класів Уляни Маслянки, які, по-своєму, по-дитячому звеличили Кобзаря.

Дійство завершилось виконанням «Заповіту» та оглядом виставки учнівських малюнків.

Тож хай «Заповіт» великого Кобзаря стане заповітом для нас – зберегти мову, звичаї, традиції, його пісні й пронести слово Тараса через віки у майбутнє.

Оксана ВОЛОЩУК, *методист РМК*

ЕНТУЗІАСТИ

«БЕРЕГИНЯ» ЗАПРОШУЄ

Багата й цікава виставка, присвячена 200-літньому ювілею Тараса Шевченка діє в Історико-етнографічному музеї «Берегиня», що у Бурштині. Більшість експонатів зібрала директор музею Тамара Гусар протягом багатьох літ вчительської праці в Бурштинському енерґоколеджі. Привертають увагу матеріали столітньої давності про те, як вшановували ювілей Кобзря у 1914 році. Це, зокрема, часописи «Українське слово», «Світ дитини», «Учитель» та інші, а також повне видання творів Шевченка 1918 року (5 томів, Київ–Лейпциг). На виставці багато інших дорадянських матеріалів про життя і творчість Тараса. На спеціальних планшетах – Шевченко-художник, пам'ятники, картини, портрети Кобзаря, ілюстрації митців різних епох. Словом, є що подивитися й послухати.

А 18 березня у музеї провели дійство, на якому йшлося про те, яку роль у житті й творчості поета відігравала українська народна пісня, яка рятувала Шевченка від зневіри, розпачу, ненависної солдатської муштри у далеких казахських степах. Бо «люди зрадять, а вона (пісня) мені порадить, і порадить, і розважить, і правдоньку мені скаже». Йшлося про те, що й творчість поета є надзвичайно пісенна, тому так багато його творів стали народними піснями. А ще було відтворено сценки, де у творах Шевченка є вишиті сорочки, рушники в різних обрядах («Назар Стодоля», «Тополя») та хустки, які дарували дівчата своїм судженим, виряджаючи їх у далеку дорогу чи на війну («Хустина», «У неділеньку не гуляла»).

Захід провели з допомогою студентів енерґоколеджу. А вірш А. Загоруйко «Народження сорочки» і Т. Шевченка про хустину майстерно прочитала п'ятикласниця Іванка Курган. Пісні виконали любителі народного співу – працівники енерґоколеджу. Зворушило всіх схвильоване слово Тамари Гусар про те, що Шевченко, як ніколи, потрібен сьогодні. З його «Борітеся – поборете, вам Бог помагає» йшла на барикади і вмирала Небесна сотня, він, Тарас, і зараз просить Бога: для України «єдиномисліє подай і братолюбіє пошли». А нам наказує: «обнімітесь, брати мої, молю вас, благаю», «вставайте, кайдани порвіте», виборіть для України долю, коли

…врага не буде супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люди на землі…

Галина ШИБІВСЬКА, *учасниця вечора*

ПОСТАТІ

СПІВЕЦЬ БОЛЮ І ЖУРБИ

9 квітня минає 150 років поету, борцеві, мученикові, патріоту України Павлові Грабовському. «Горем та злиднями почалося моє життя, – писав він в автобіографії, – горем та злиднями скінчиться. Але не треба мені світових заманів та ласощів, аби тільки дали спромогу працювати для рідного краю, присвятити йому ті слабкі сили, які ще осталися у моїм поневіченім тілі».

Гірке життя було Павла Грабовського, уродженця Харківщини, якого ще у молодому віці царизм заслав на каторгу в Сибір, де він і помер. Перші твори Павла Грабовського надруковані у Львові за максимального сприяння Івана Франка. Провідними образами у його поезіях були образи рідної матері й сестри. Великим болем для поета була їхня доля, як і доля всього українського народу. Домашні злидні, сльози матері завжди були перед його очима. Він пам'ятав, як мати і сестра дбали, щоб малого здібного Павла вивести у світ, бо хлопець мав неабиякий талант. Образ сестри бачимо у віршах «Швачка», «Сон», матері – у вірші «До матері».

У поезіях читаємо:

Де воно знатиме, що то за доленька
Відшук черствого шматка,
Як за роботою вільна неволенька
Груди ураз дотика.

У вірші «До матері» поет виливає свій відчай, розпуку з тюремних камер:

Мамо-голубко! Прийди-подивися,
Сина від мух захисти…
Хай я в неволі конаю і плачу, –
Важче незмірно тобі.

У багатьох своїх віршах, зокрема, в поезії «Сон», поет з болем згадує рідних людей, рідну сторону – Україну. В його пам'яті постають рідні українські сади, гаї, поля:

Зелений гай, пахуче поле
В тюрмі наснилися мені.
І луг широкий, наче море,
І тихий сум по кружині.

Цей вірш в Україні, зокрема, в нас в Галичині, став піснею, яку з любов'ю співали у просвітянських читальнях, на вулицях і майданах. Доля наших людей в усі часи окупаційних режимів була такою, як у поета, його матері, сестри. Схилімо голову перед страдником, який так любив наш народ, нашу Україну.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ, *просвітянин*

СЛОВО – МЕД

«УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК»: 100 ЛІТ

Часопис «Український пасічник» вперше вийшов у світ 1 січня 1914 року в Тернополі стараннями о. Василя Пилипчука. Як згадував 1937 року перший редактор: «Почин до пасічницької організації перед 1914 рокам дав з'їзд пасічників, який відбувся в місті Стрий під час хліборобської виставки у 1909 р. У центральну секцію при товаристві «Сільський господар» було обрано 20 пасічників. Очолив її Іван Марцинків, родом із села Витвиця Долинського району, який мешкав у селі Мізунь. До часопису «УП» дописували о. Микола Михалевич, о. Юліан Дубкевич, Григорій Мегельський, Теодор Сеник, Теодор Рой, Іван Марцинків (усі вони з Галичини), Василь Різниченко (з Києва), Павло Голубович (з Волині)».

У серпні 1914 року на терени Західної України вступила російська армія. Відразу все, що українське, було знищене. Редактор о. Василь Пилипчук потрапив у в'язницю. Ось коротенько історія першого етапу становлення журналу.

Але повернімося до 29 березня цього року, коли в актовому залі Львівського університету ветеринарної медицини відбулося святкування 100-ліття виходу 1-го номера цього популярного сьогодні часопису. З'їхалися пасічники зі всієї України та Польщі. З Прикарпаття були пасічники з Івано-Франківська, Лисця, Коломиї, Тисмениці, Єзуполя. Конференція почалася з благословення та молитви пароха церкви Св. Покрови о. Володимира.

Далі з вступним словом виступив перший проректор університету ветеринарної медицини Ярослав Іванович. В університеті є кафедра бджільництва, але, на жаль, не можуть набрати групу студентів, які бажали б займатися бджільництвом професійно.

З привітанням від Союзу польських пасічників виступив голова Люблінської філії Збіґнєв Янкевич, який подарував вітальні листи від польських пасічників і сказав, що пасічники Польщі та України мають співпрацювати, як ті бджілки, на пограниччі, які летять на квітки, не питаючи дозволу митників.

Від Полтави «УП» привітала Наталія Сенчук, яка відзначила, що журнал робить добру справу, об'єднує пасічників усієї України, не питаючи, якої вони конфесії.

Головний редактор журналу «УП» Микола Осташевський коротко доповів про 4-ий етап відродження журналу, який почався в 1991 р. А ще перед тим у грудні 1990-го у Львові відбулася конференція на тему «Бджільництво у Західних областях України». Учасником конференції був і виступив автор цих рядків. Тоді й вирішили відновити випуск журналу «Український пасічник». І ось 13 липня 1991 р. у Львові відбулася презентація відродженого журналу.

На конференції багато уваги приділили 200-літтю Т. Шевченка та 200-літтю винаходу рамкового вулика Петром Прокоповичем з Чернігівщини. Т. Шевченко бував на пасіці Прокоповича є його малюнок «На пасіці». А ще йшлося про породне відновлення Карпатської бджоли. Розвою ж галузі сприяє професійний журнал-порадник, який виходить і який читають в цілій Україні.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ, *бджоляр*

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ…

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

КВІТЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 13)

16 КВІТНЯ

85 років від дня народження **Володимира Барана,** професора, археолога, доктора історичних наук, уродженця с. Дем'янів Галицького району.

18 КВІТНЯ

Міжнародний день пам'ятників та історичних місць.

День пам'яток історії та культури.

19 КВІТНЯ

День довкілля *(третя субота квітня).*

20 КВІТНЯ

Воскресіння Христове, Великдень.

125 років від дня народження **Петра Шекерика-Дониківа** (1889–1941), українського січового стрільця, члена Української Національної Ради ЗУНР, учасника Злуки ЗУНР та УНР у Києві 1919 р., громадсько-культурного діяча, фольклориста, автора книг «Дідо Иванчік» та «Рік у віруваннях гуцулів», артиста Гуцульського театру Г. Хоткевича, уродженця с. Голови тепер Верховинського району.

22 КВІТНЯ

Всесвітній день Землі.

70 років від дня народження **Ігоря Дороша** (1944–1999), відомого естрадного співака, уродженця с. Тяпче Долинського району.

23 КВІТНЯ

Всесвітній день книги і авторського права.

25 КВІТНЯ

260 років з часу **страти** біля ратуші в Станиславові **Василя Баюрака** (1722–1754), ватажка опришків, наступника Олекси Довбуша.

105 років від дня народження **Володимира Кіршака** (літературні псевдоніми – Вадим Лесич, Ярослав Ярий, Ярослав Дригинич, 1909–1982), поета, перекладача, літературознавця, уродженця с. Устя тепер Снятинського району.

55 років від дня народження **Мирослава Капущака,** музиканта, самодіяльного композитора, поета, уродженця с. Горохолина Богородчанського району.

26 КВІТНЯ

25 років з часу **проведення у Львові екологічного мітинґу пам'яті жертв Чорнобильської катастрофи,** на якому вперше підняли синьо-жовтий прапор.

29 КВІТНЯ

Міжнародний день танцю.

200 років від дня народження **Садока Баронча** (1814–1892), польського та українського історика і фольклориста вірменського походження, автора праць з історії Тисмениці й Станіслава, видавця збірки українських казок, уродженця м. Станіслав (тепер – м. Івано-Франківськ).

185 років від дня народження **Миколи Кобринського**(1829–1893), фольклориста й культурно-освітнього діяча, який у 1856–1893 рр. був парохом с. Цінева тепер Рожнятівськогорайону, де й похований.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

ГАЛИНА

Галина – одне з найпоширеніших українських жіночих наймень. Воно часто, надто в останні два-три сторіччя, використовується в наших народних піснях. Одна з них навіть починається цим ім'ям: «Ой ти, Галю, Галю, Галю молоденька, чекай, чекай, Галю, свого козаченька».

Галиною, Галею охоче називали своїх героїнь українські письменники, зокрема драматурги.

Родовід цього популярного імені досить неясний і заплутаний. Одні з лінґвістів вказують як на одну з гілок його родоводу на ім'я дочки морського володаря Персея, міфічної нереїди Галини (у перекладі з грецької це слово означає: тиша, спокій, безвітряна погода (на морі). Інші доводять, що ім'я походить від латинського слова галлі (курка). У деяких же давніх «іменословах»-календарях це наймення розшифровується як кішка.

Українська форма імені, можливо, народилася й під впливом давньослов'янського слова, котре має ту ж таки основу, що й назва пташки – галка (в перекладі сучасною українською мовою «чорна»). Саме цим, здається, й можна пояснити те, що багато українців, зокрема вихідців із Лівобережжя, Галочкою часто називають будь-яку чорняву дівчину. Там же інколи, як це певно і з повістей Миколи Гоголя, Галею звуть і Ганну (видно, від уподібнення пестливих форм цих імен: Ганя і Галя). Дехто, навіть лінґвісти, не раз ототожнюють ці форми, що, звичайно, неправильно.

Наш народ утворив від наймення Галина багато цікавих пестливих форм: Галя, Галочка, Галка, Галюня, Голюся, Галютенька.

У деяких слов'янських країнах ім'я Галина стало популярним аж у минулому сторіччі. І часто – під впливом імен літературних героїв (у Польщі, наприклад, під впливом однієї з поем Казімежа Бродзинського).

ОЛЕКСАНДР

Не можна сказати, що звуковий склад наймення Олександр, надто його друга частина, дуже вже мелодійний. Однак зміст імені досить цікавий. Ім'я складається із двох грецьких слів: алексо (захищаю, інколи – допомагаю) та андрос (дехто каже – антропос), що означає «людина», «муж». Олександр, отож, по-українському перекладається, як «людина (муж), котра захищає», або ж як «захисник людей».

Згадане ім'я носило багато видатних діячів усього світу: Олександр Македонський, Олександр Пушкін, Олександр Довженко тощо. Полюбляли його й коронованні володарі – царі, хоч, як про це красномовно свідчить матінка-історія, вони мало що робили, аби допомагати людям, захищати людину.

Наймення має чимало зменшених, пестливих форм. Однією з найбільш поширених в Україні є форма Сашко. Утворилася вона так: Олександр, Олексаша – Саша – Сашко, тобто з невеличких частин першого й другого кореня та доданого суфікса «-(ш)-ко», які українці використовують і для інших наймень: Мишко, Федько, Пилинко, Грицько тощо. Наголос у цих імен, як чуємо, падає на останній склад, навіть у таких, як Ілько, Марко чи Янко.

Українці нерідко надають своїм Олександрам дуже гарне, суто національне наймення Олесь, або Лесь (Олеся чи Леся – для жінок). Наймення було колись звичайним пестливим, останнім часом воно перетворилося в цілком «офіційне», «паспортне». Носять його чоловіки й жінки: Леся Українка, Лесь Курбас, Олесь Гончар та ін. Народилася згадана форма імені із частини першого кореня «-ле(к)с-».

Маленьких Олександрів інколи називають і так: Сенько, Сень, Сянько, Сеня, Олелько (ця форма занотована Б. Грінченком і відома з XV ст.). Є й ще одна пестлива форма імені: Шура, котра, власне, утворилася із форми Саша (Сашуня).

На території України побутують і деякі іншомовні наймення – родичі Олександра. Одні з них, запозичені від молдаван, часто можна почути на Буковині: Сайду, Сендел, Дуце. На Закарпатті дехто носить угорську, «перелицьовану», здається, з румунської, форму Шандор (від Алекшандор). У літературі побутує й форма Алеку (Алеко).

Незвичайною для слов'ян «родиною» імені Олександр є наймення Іскандер. Виникло воно на грунті східних мов і вживається найчастіше на терені малоазійських земель, інколи — в республіках Середньої Азії тощо. Перси називали Іскандером і Олександра Македонського. У Туреччині, в затоці Іскандерун, є порт Іскандерон. У Таджикистані з озера Іскандеркуль витікає річка Іскандер-Дар'я. Ім'я Іскандер колись взяв собі за псевдонім видатний борець проти російського царизму Олександр Герцен.

Від імені Олександр (власне кажучи, від імені царя Олександра Другого) дістав свою назву й один із мінералів — олександрит.

Українці, як і всі слов'яни та інші народи всього світу, утворили від наймення Олександр довгий ряд прізвищ. У нас широко побутують зокрема такі: Олександренко, Олександрук, Олександрів, Олександрик, Олександерко, Лесик, Лесин, Олещук (від Лесь, Олесь), Сенченко, Сенкевич, Сеньків, Сеньчук (від Сенько, Сень) та інші. Чимало таких прізвищ і в сусідніх народів: Александров, Олександреску, Сандул, Сандулер (Сандлер), Іскандер, Сандрес, Сандауер, Лісандро, Ліхандро, Санькович (від Санько), Олелькович, Олельків (від Олелько) тощо.